

Aðgerð vegna poka á vélinda

Aðgerð er gerð vegna poka (Zenker's diverticulum) sem er aftan og ofan við efri vélindahringvöðva sem liggur á mótum koks og vélinda. Minni pokar eru lagfærðir með laseraðgerð þar sem farið er með speglunartæki um munn. Stærri pokar eru fjarlægðir í opinni skurðaðgerð. Aðgerðin er gerð í svæfingu.

Blóðþynningarlyf

Ef breyta eða stöðva þarf blóðþynningarmeðferð fyrir aðgerð er það gert í samráði við skurðlækni.

Náttúru- og fæðubótarefni

Ráðlagt er að hætta notkun allra náttúru- og fæðubótarefna tveimur vikum fyrir aðgerð þar sem þau geta aukið hættu á blæðingu í aðgerð og haft áhrif á verkun lyfja sem notuð eru við svæfingu. Óhætt er að taka áfram inn vítamín og steinefni.

Næring

Gott næringarástand flýtir fyrir bata og getur minnkað líkur á fylgikvillum aðgerðar. Gott er því að borða næringarríkan mat, taka inn vítamín og drekka orkuríka næringardrykki dagana fyrir aðgerðina. Gott er að vera búinn að útvega sér blandara eða töfrasprota til að mauka mat eftir útskrift.

Tóbaksnotkun

Reykingar, nef- og munntóbaksnotkun hafa áhrif á bata eftir skurðaðgerð og geta seinkað því að sár grói og aukið hættu á fylgikvillum aðgerðar. Því er mikilvægt að hætta tóbaksnotkun 6-8 vikum fyrir aðgerð og vera tóbakslaus í að lágmarki tvær vikur eftir aðgerð. Þeir sem nota tóbak eru hvattir til að hætta og geta fengið aðstoð hjúkrunarfræðings og eftirfylgni í 12 mánuði eftir aðgerð hjá „Ráðgjöf í reykbindindi“. Starfsmaður spítalans hefur þá samband við ráðgjafarþjónustuna en eins má hringja í gjaldfrjálsa símanúmerið 800 6030. Einnig er bent á www.reyklaus.is.

Aðstæður heima

Ef aðstæður heima fyrir eru þannig að þörf er á aðstoð eftir útskrift, er gott að huga að því fyrir eða strax við innlögn. Hjúkrunarfræðingar deildarinnar geta aðstoðað við að fá dvöl á sjúkrahóteli, fá heimilishjálp og/eða heimahjúkrun. Félagsráðgjafar aðstoða við það sem snýr að félagslegum réttindum og þjónustu.

Undirbúningur fyrir aðgerð

Innskrift

Þegar aðgerðardagur nálgast er sjúklingur boðaður í innskrift á innskriftarmiðstöð á göngudeild skurðlækninga B3 á Landspítala í Fossvogi. Hafa þarf með öll lyf sem tekin eru daglega eða lyfjakort. Þar fer fram viðtal við hjúkrunarfræðing, lækni háls-, nef- og eyrnalækninga og svæfingalækni. Spurt verður um heilsufar, gerð læknisskoðun og fræðsla veitt um undirbúning fyrir aðgerðina. Gera þarf ráð fyrir að innskriftin taki 2-3 klukkustundir.

Rannsóknir

Tekið er blóðsýni og aðrar rannsóknir gerðar ef þörf er á.

Lyf og ofnæmi

Mikilvægt er að láta vita um ofnæmi fyrir lyfjum eða öðru. Svæfingalæknir ákveður hvaða lyf eigi að taka að morgni aðgerðardags.

Kostnaður

Fyrir þjónustuna á innskriftarmiðstöð þarf að greiða.

Kvöldið fyrir aðgerð

Fasta

Nauðsynlegt er að fasta fyrir aðgerð til að minnka hættu á fylgikvillum í tengslum við svæfingu. Löng fasta er þó ekki góð fyrir líkamann og fólki líður betur eftir aðgerð ef eftirfarandi leiðbeiningum er fylgt:

- Fá sér aukabita eða drykk áður en lagst er til svefns kvöldið fyrir aðgerð.
- Ekki má borða mat síðustu 6 klst. fyrir komu á spítalann.
- Óhætt er að drekka tæra drykki (1-2 glös í senn) þar til 2 klst. eru í komu á spítalann. Tær drykkur er t.d. vatn, tær ávaxtasafi og mjólkurlaust kaffi og te.
- Þegar á spítalann er komið veitir starfsfólk upplýsingar um hvort og hve lengi megi drekka fram að aðgerð.
- Ekki má nota tóbak síðustu 2 klst. fyrir komu á spítalann.

Annar undirbúningur

Við innlögn á deild er gott að hafa með sér snyrtivörur, tannbursta, inniskó, slopp, þægileg fót og afþreyingarefni ásamt heyrnartólum fyrir útvarp og sjónvarp. Nota má farsíma en stilla þarf á hljóðlausa hringingu.

Aðgerðardagur

Sturta

Nauðsynlegt er að fara í sturtu áður en komið er á spítalann. Klæðast þarf hreinum fötum eftir sturtuna og ekki má nota svitalyktareyði, krem, andlitsfarða, ilmefni, naglalakk eða skartgrip.

Mæting er á dagdeild A5 Landspítala í Fossvogi (5. hæð) að morgni aðgerðardags. Hafa þarf með öll lyf sem tekin eru daglega. Ekki má taka inn eigin lyf nema í samráði við hjúkrunarfræðing eða lækni.

Óvæntar aðstæður geta valdið því að aðgerðartími breytist. Aðgerðin er gerð í svæfingu og tekur 20-60 mínútur. Skurðlæknir hefur samband við aðstandanda að aðgerð lokinni ef þess er óskað. Gott er að hafa einn aðila úr fjölskyldunni sem tengilið við spítalann. Eftir aðgerð fer sjúklingur á vöknunardeild í nokkrar klukkustundir og þaðan á legudeild. Heimsóknir eru ekki leyfðar á vöknunardeild, en nánustu aðstandendum er velkomið að hringja.

Verkir

Búast má við að finna fyrir verkjum eftir aðgerðina. Mikilvægt er að draga úr þeim eins og kostur er því verkir geta seinkað bata. Verkjalyf eru gefin reglulega og eftir þörfum. Sjúklingur metur styrk verkja á verkjakvarða þar sem 0 þýðir enginn verkur og 10 gríðarlegir verkir eða verstu hugsanlegu verkir. Ef verkur er til staðar þrátt fyrir verkjalyf er mikilvægt að láta vita. Markmiðið er að vera vel verkjastillt(ur) og geta hreyft sig með góðu móti án teljandi verkja.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Engir verkir		Vægir verkir		Miðlungs verkir			Miklir verkir		Gríðarlegir verkir	

Matur og drykkur

Fasta þarf á mat og drykk fyrstu dagana eftir aðgerð. Á meðan er gefinn vökví í æð og ef um stærri skurðaðgerð er að ræða er aukalega gefin næring um slöngu sem liggur gegnum nef og ofan í maga. Ef ber á ógleði þarf að láta vita sem fyrst svo hægt sé að gefa ógleðistillandi lyf. Þannig má forðast álag á skurðsvæði sem getur orðið við að kúgast eða kasta upp. Bursta þarf tennur allt að þrisvar á dag meðan fastan varir.

Áður en byrjað er að drekka er tekin kyngingarmynd til að meta hvort skurðsvæðið sé þétt og leki ekki. Mynd er tekin:

- Premur dögum eftir laseraðgerð gegnum speglunartæki.
- Sjö dögum eftir opna aðgerð og er þá næringarsonda höfð þangað til.

Ef kyngingarmynd er í lagi og kynging viðunandi má byrja að drekka. Byrjað er á tærum vökva, sem er aukid smám saman í fljótandi mat og maukfæði. Gefnir eru næringardrykkir 2-3 sinnum á dag. Næringarráðgjafi veitir ráðleggingar um mataræði fyrir útskrift.

Við máltíðir er fyrst um sinn nauðsynlegt að:

- Hafa hátt undir höfði og herðum (45°) til að minnka hættu á ásvelgingu
- Sitja uppréttur og leggjast ekki út af eftir máltíð í a.m.k. 30–40 mínútur
- Forðast að nota klaka í drykki vegna hættu á krömpum í vélinda.

Þvaglát

Eftir aðgerðina getur komið fram tregða við þvaglát og því er mikilvægt að reyna að pissa fljótlega eftir komu á deild. Láta þarf vita ef ekki gengur að pissa eða lítið kemur af þvagi.

Skurðsár

- Ef aðgerðin er gerð með speglunartæki er skurðsárið innvortis.
- Við stærri aðgerðir er skurðsár á hálsi sem lokað er með saumum sem fjarlægðir eru um viku eftir aðgerð. Í aðgerðinni er sett grönn drenslanga gegnum húð til að hleypa út blóði og vökva frá skurðsvæði sem er fjarlægð fyrir útskrift. Fara má í sturtu daginn eftir aðgerð en forðast þarf að bleyta skurðsvæðið við rakstur og þvott þar til búid er að fjarlægja sauma.

Hreyfing

Hreyfing er mikilvæg eftir aðgerð til að flýta fyrir bata og minnka hættu á myndun blóðtappa. Fara má fram úr rúmi samdægurs en eftir svæfingu er alltaf ráðlagt að fyrsta fótaferð sé í fylgd starfsmanns.

Fylgikvillar

Ef fylgikvillar koma fram eftir aðgerðina, getur það lengt sjúkrahúsdvölinu. Helstu fylgikvillar eru blæðing eða sýking á skurðsvæði, sýking í lungum og ásvelging. Í einstaka tilfellum getur orðið þrenging á vélinda eða lömun á raddböndum.

Útskrift

Útskrift er áætluð 3-7 dögum eftir aðgerð en það fer eftir umfangi hennar.

Fyrir útskrift þarf að vera búið að fá:

- Útskriftarfræðslu
- Viðtal við næringarráðgjafa
- Upplýsingar um lyf og töku lyfja eftir að heim er komið
- Endurkomutíma hjá skurðlækni

Símanúmer

Innskriftarmiðstöð B3	543 2060
Dagdeild A5, opin virka daga kl. 7 til 22	543 7570
HNE, lýta- og æðaskurðeild A4	543 7354

Sjúklingum og aðstandendum er velkomið að hringja ef spurningar vakna.

Vinsamlegast athugið að sjúkrahúsið getur ekki borið ábyrgð á peningum eða öðrum verðmætum svo sem sínum, tölvum o.fl. sem sjúklingar eða aðstandendur hafa meðferðis.

Athygli er vakin á því að starfsfólk og nemendur sjúkrahússins eru bundin þagnarskyldu og mega því ekki ræða um málefni sjúklinga á deildinni. Við viljum vinsamlegast biðja þig og aðstandendur þína að ræða ekki það sem þið kunið að verða vitni að eða heyra um aðra sjúklinga.

Landspítali er kennslspítali og nemendur í heilbrigðisfræðum og tengdum greinum stunda hluta af námi sínu á spítalanum. Nemendur fylgjast með og taka þátt í daglegri meðferð sjúklinga og eru alltaf á ábyrgð og undir handleiðslu leiðbeinenda sinna.